

ALLANNGUEQATAARUSUPPIT?

Inuusuttutut nipimik pingaarutilimmik oqariartuutissaqarputit, aamma siunnersuisartorpassuaqarpoq eqimattarpassuaqarlunilu atuarfimmi, timersornermi imaluunniit kommuninni qanoq pisoqarnissaanut aalajangeeqatigisarsinnaasannik. Matumani sunniuteqaqataaanissamut periarfissaasut assigiinngitsut tamakkiisumik takusinnaalissavatit aamma meeqqat inuusuttullu ajunnginnissaannut pisinnaatitaaffilu eqquutsinneqarnissaannut sulissutigalugu. Eqimattat assigiinngitsut pillugit atuakkit, kikkut ilaasinnaanersut illillu nammineq qanoq qinigassanngortissinnaanerlutit allassimapput. Imaassinnaasoq allannguinnissannut nutaanillu pissanganartunik misigisaqarnissannut

|                                                                                                     | Kikkut ilaasinnaappat?                                                                                    | Suna siunertaava?                                                                                                                                                               | Sulerippat?                                                                                                                                                      | Qarungukku qinertsisorardarpa?                                                                     | Ataatsimiinnerit                                                                                                            | Sumi annertunerusumik allassimasunik atuartoqarsinnaava aamma kina attavig-ineqarsinnaava?                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Atuartut siunnersuisoqatigiivi                                                                      | Atuartut klassiminningaan-niit qinerneqartut, 1. klassimiit 10. klassimut                                 | Atuartut aalajangiisooqa-taatinneqarnissaat aamma tamat oqartussaaqataaner-at pillugu ilinniartinneqarnissaat qulakkeerneqassasut                                               | Klassimit atuarfimmu kissaatig-ineqartunut isumassarsiaasun-ullu sinniisuupput                                                                                   | Ukiumut ataasiarlugu                                                                               | Immaqa qaammammut ataasiarlugu                                                                                              | Ilinniartitsisut klassinni qinersinissamut aaqqissuussisoq oqaloqatigiuk                                                                                                                                                                                                                                            |
| NAKUUSA-mi Na-kuusaaqqat (atuarfii-t ilaanni atuartut sinniisaat peqataatillugit)                   | Atuartut 6. klassimiit 10. klassimut qinerneqartut (atuarfiiilu ilaanni 1. klassimiit 5. klassimut)       | Atuartut sunniuteqaqatanis-saat qulakkeerneqassasoq aamma Meeqqat pillugit su-maqatigiissut pillugu ilinniag-aqassasut                                                          | Atuartut tamarmik ajunnginnis-saat meeqqallu pisinnaatitaaffii ataqqineqarnissaat sulissutigin-eqassasut                                                         | Ukiup atuarfiusup aallartin-neratigut, ilinniartitsisumik qinersinikkut                            | Immaqa qaammammut ataasiarlugu                                                                                              | Atuarfimmi Nakuusaaqqani ilinniartitsisoq, illit klassinni qinersinissamut aaqqissuus-sisuusoq oqaloqatigiuk. <a href="mailto:Nakuusa.gl">Nakuusa.gl</a> -imi paasisaqarnerugit <a href="mailto:NAKUUSA.info@nakuusa.gl">NAKUUSA info@nakuusa.gl</a> -ikkut imlt. <a href="tel:583820">oqa. 58 38 20</a> attavigiuk |
| PEQATAASA GIF-imit Meeqqat Isummorsorfiat<br><br>Timersoqatigiit Kattuffiat Grønlands idrætsforbund | Meeqqat inuusuttullu 12-it – 18-illu akornanni ukiullit GIF-ip ataani timersoqatigiinnut kattuffinneersut | Meeqqat inuusuttulu tusaan-eqarnissaat timersorerullu silarsuaani sunniuteqaqataanissaat qulakkeerneqas-sasut                                                                   | Timersornermi qanoq meeqqa-nut inuusuttunullu tamanut toqqissisimanartuunissaanut nuannersuunissaanullu Peqa-taasa isumassarsiaqartarlunilu innersuuteqartassaaq | Nutaanik ilaasortaqaalernis-samut pisariaqartitsiso-qaleraangat-qinersinikkut toqqaanikkulluunniit | Ukiumut 3-4-riarluni onlinekkut ataatsimiin-nerit ukiorlu allortarlugu ataasiarluni ornigulluni ataatsimiinneq              | Sungiusaasut imaluunniit peqatigiiffimmi siulersuisoq qinigassanngortinnissamut toqqarneqarnissamulluunniit ikioqqullutit oqaloqatigiuk. GIF-imut aamma saaffigin-nissinnaavutit uunga <a href="mailto:gif@gif.gl">gif@gif.gl</a>                                                                                   |
| Inuusuttut kommunalbestyrelsiat Kommuneqarfik Sermersuumi                                           | Kommunimi inuusuttut 7. klassimiit 9. klassimeersut                                                       | Inuusuttut tamat oqartus-saaqataanerannik misilit-tagaaqalersinneqassasut aamma nipaata kommunimi tusaaneqassasut                                                               | Inuusuttut sammisassat kommunimi meeqqanut inu-usuttunullu pingaaruteqartut pillugit Kommunalbestyrelsimut isumassarsiuussisarput inner-suussuteqartarlutillu    | Ukioq allortarlugu-atuarfimmi tamat oqartussaaqataaner-at pillugit ulloqartitsiner-mi.             | Ukiut marluk ingerlaner-anni ornigunnikkut ata-asiarluni ataatsimiinneq onlinekkullu ataasiarluni ataatsimiinneq            | Atuarfinni qinersinissaq pillugu nalunaaru-tigineqarpat klasselærerit oqaloqatigiuk <a href="mailto:Sermersooq.gl">Sermersooq.gl</a> -imi paasisutissanik amer-lanernik nassaarsinnaavutit                                                                                                                          |
| NAKUUSA-p Meeqqat Isummorsorfii                                                                     | Inuusuttut 5-niit-10-it 13-17-inik ukiullit kommunini tamaneersut                                         | Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit ilikkagaqassasut, matumani nammineqnipigis-amik atuineq pillugu aamma najukkami nunalu tamakker-lugu nammineq sunniuteqa-qataanissaq pillugu | Nunatsinni meeqqat inuusuttul-lu pisinnaatitaaffiinik pitsanng-orsaalluni suliniuteqarneq aamma politikkerinut innersuus-suteqartarneq                           | Ataavartumik                                                                                       | - Onlinekkut ataatsimi-innerit 6-8.<br>- Ukiumut ataasiarluni Meeqqat ataatsimeer-suarnerrannut ornigull-uni ataatsimiinneq | Nakuusa.gl-imi paasisaqarnerugit <a href="mailto:NAKUUSA.info@nakuusa.gl">NAKUUSA info@nakuusa.gl</a> -ikkut imlt. <a href="tel:583820">oqa. 58 38 20</a> attavigiuk                                                                                                                                                |

Ilitsersuuteeraq, Qanoq qinigassanngortissinnaanerlutit:

1 Ilinnut tulluortoq ujartorlugu

Isumaliutersuutiguk, atuqaatit atuarfiup siulersuisuini sinniisuuf-figerunnerlugit, GIF-imi Meeqqat pillugit siunnersuisoqatigiinni timersornermi avatangiisit pitsanngorsarnissaannut sulissuti-gerunnerlugit, kommunimi Inuusuttut Kommunalbestyrelsiat aqqutigalugu sunniuteqaqataarusunnersutit, imaluunniit inuusut-tut atugaat NAKUUSA aqqutigalugu pitsanngorsarusunnersutit.

2 Inersimasumik oqaloqateqarit

Qanoq illilit qinigassanngortissinnaanerlutit ilinniartitsisut, sungi-usaasut, atuarfiup pisortaa kommuniluunniit aperiuk. Paasisutis-sat pisariaqartitatit tamaasa tunniussinnaavaat.

3 Piareersarit

Suna allanngorusunnerlugu sulissutigerusunnerluguluunniit eqqarsaatigiuk. Isumassarsiatit siammartikit inuillu allat sooq qinissaneraatsit oqaluttuullugit.

4 Qinigassanngortigit!

Qinersinermi peqataagit imaluunniit toqqarneqarit – taava meeqqanut inuusuttunullu sinniisutut sulinerit aallartiguk.

Sinuusuddusu nipimi pingaarnugulimmi niperarpuli, aamma tsiunnertsuisardorpaddivararpor grupperpaddivarardinili alivarpimmi, dimertsornermi uppallinnii kommuninni qaner pisorarnitsaanu aalajangeeralilartsinnaasanni. Daddani tsunniileraralaanitsamu piarpitsaasu atsingiingngitsi damakkerdungu dagisinnaalitsavali aamma mertserdi inuusudduddi ainnginnitsaannu aamma pisinnaallaappii eqquuddinnerarnitsaannu tsulitsuliiddungu. Gruppi atsingiingngitsi piddungu alivakki, kiakki ilaasinnaanertsi aamma iddi nammeer qaner qiningatsanngorditsinnaanertsili addatsimappu. Imaatsinnaaor addannguinsannu nulaaniddi pitsanganardini misilaramnitsannu piarpitsaangi!

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Ilddetsuuleerngar, Qaner qiningatsanngorditsinnaanerdiili:</b></p> <p><b>1 Ilinnu dudduarder ujdardungu</b></p> <p>Eqqartaalertsuulitsava, alvaralili alivarpii tsulertsuisuini tsinnii-suppeerngusunnerdungu, GIF-imi Mertserdi piddungi tsion-nertsuuleralinginni dimertsomerni avalangisi pitsanngortsar-</p> | <p><b>2 Inertsimasumi oralivaraleratsauli</b></p> <p>Qaner qiningatsanngorditsinnaanerdiili ilinnarditsisu, tsungius-aasu, alivarpila pisordaa kommunilinni apiitsava. Paasitsulitsa pilaajarardilali daamaasa dunniitsavaa.</p> | <p><b>3 Piarnggeertsatsauli</b></p> <p>Kisi addanngerngusunnerdungu tsulitsuleerngusunnerdungiinni eqqartaasaliitsava. Isimatsartsiali tsiammardikki iivduu adda tsoor qinitsanemgaali oralidduddungu.</p> | <p><b>4 Qinigatsanngordinniaa!</b></p> <p>Qinertsinerni peralaaniaa uppallinni doqqarnerat-sauli – daamaalidungu mertserdinu aamma inuu-suddunu tsinniisulu tsulinii aaddarditsava.</p> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## VIL DU VÆRE MED TIL AT GØRE EN FORSKEL?

Som ung har du en vigtig stemme, og der findes mange råd og grupper, hvor du kan være med til at bestemme, hvad der skal ske i skolen, idrætten eller din kommune. Her får du et overblik over de forskellige muligheder for at få indflydelse og arbejde for, at alle børn og unge har det godt og at jeres rettigheder overholdes. Læs om de forskellige grupper, hvem der kan være med, og hvordan du selv kan stille op. Måske er det din chance for at gøre en forskel og få nye spændende oplevelser!

|                                                                                      | Hvem kan være med?                                                     | Hvad er formålet?                                                                               | Hvad laver de?                                                                                                                        | Hvornår vælges man?                                                | Møder                                                             | Hvor kan man læse mere og hvem kan man kontakte                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Elevråd</b>                                                                       | Elever valgt af deres klasser, fra 1.-10. klasse                       | At sikre, at elever får medbestemmelse og lærer om demokrati                                    | De repræsenterer klassens ønsker og idéer overfor skolen                                                                              | En gang om året                                                    | Cirka en gang om måneden                                          | Tal med din lærer, som arrangerer valget i din klasse                                                                                                                                                                      |
| <b>NAKUUSAs Nakuusaaqqat (på nogle skoler sammenlagt med elevrådet)</b>              | Elever valgt fra 6.-10. klasse (på nogle skoler også fra 1.-5. klasse) | At sikre elevernes indflydelse og lær om Børnekonventionen                                      | Arbejder for, at alle har det godt, og at børns rettigheder bliver respekteret                                                        | Ved starten af skoleåret, gennem valg af en lærer                  | Cirka en gang om måneden                                          | Tal med skolens Nakuusaaqqat-lærer, som arrangerer valget i din klasse. Læs mere på <a href="http://Nakuusa.gl">Nakuusa.gl</a><br>Kontakt NAKUUSA på: <a href="mailto:info@nakuusa.gl">info@nakuusa.gl</a> / tlf. 58 38 20 |
| <b>PEQATAASA GIF's Børneråd Timersoqatigiit kattuffiat / Grønlands idrætsforbund</b> | Børn og unge mellem 12-18 år fra idrætsforeninger under GIF            | At sikre, at børn og unge bliver hørt og får indflydelse i idrættens verden                     | Peqataasa kommer med ideer og anbefalinger til, hvordan idrætten kan være et trygt, inkluderende og sjovt miljø for alle børn og unge | Når der er brug for nye medlemmer – enten ved valg eller udpegning | 3-4 online møder om året og ét fysisk møde hvert andet år         | Tal med din træner eller foreningsleder for hjælp til at stille op, eller blive udpeget. Du kan også kontakte GIF på <a href="mailto:gif@gif.gl">gif@gif.gl</a>                                                            |
| <b>Ungdomskommunalbestyrelse i Kommuneqarfik Sermersooq</b>                          | Unge fra 7.-9. klasse i kommunen                                       | At give unge erfaring med demokrati og gøre deres stemme hørt i kommunen                        | De giver Kommunalbestyrelsen idéer og anbefalinger om emner, der er vigtige for børn og unge i kommunen                               | Hvert andet år – ved skolens demokratidag                          | Ét fysisk møde og ét onlinemøde, i løbet af to år                 | Tal med din klasselærer, når valget meldes ud i din skole. Du kan finde mere information på <a href="http://sermersooq.gl">sermersooq.gl</a>                                                                               |
| <b>NAKUUSAs Meeqqat Isummersorfii</b>                                                | 5-10 unge fra hver kommune i alderen 13-17 år                          | At lære om børns rettigheder, om at bruge sin stemme og selv få indflydelse lokalt og nationalt | Arbejder for at forbedre børn og unges rettigheder i Grønland og kommer med anbefalinger til politikere                               | Løbende                                                            | - 6-8 online møder.<br>- Ét fysisk møde på Børnetopmødet hvert år | Læs mere på <a href="http://Nakuusa.gl">Nakuusa.gl</a><br>Kontakt NAKUUSA på: <a href="mailto:info@nakuusa.gl">info@nakuusa.gl</a> / tlf. 58 38 20                                                                         |

### Kort guide, hvordan du kan stille op:

#### 1 Find det rette for dig

Overvej, om du vil repræsentere dine klasse-kammerater i elevrådet, arbejde for bedre idrætsmiljøer i GIF Børneråd, få indflydelse på kommunen gennem Ungdomskommunalbestyrelsen, eller forbedre unges vilkår gennem NAKUUSA.

#### 2 Tal med en voksen

Spørg din lærer, træner, skoleleder eller kommune, hvordan du kan blive kandidat. De kan give dig al den information, du har brug for.

#### 3 Forbered dig

Tænk over, hvad du gerne vil ændre eller arbejde for. Del dine idéer og fortæl andre, hvorfor de skal stemme på dig.

#### 4 Stil op!

Deltag i valget eller bliv udpeget – og begynd din rejse som repræsentant for andre børn og unge.

Læs mere om rådene her:

Ungdomskommunalbestyrelsen i Kommuneqarfik Sermersooq [sermersooq.gl](http://sermersooq.gl) NAKUUSA [Nakuusa.gl](http://Nakuusa.gl) - [info@nakuusa.gl](mailto:info@nakuusa.gl) GIF [gif.gl](http://gif.gl) - [gif@gif.gl](mailto:gif@gif.gl)